SIMONIS PAVLI HILSCHERI

MEDICINAE DOCTORIS THEORETICES PROFESSORIS PVBL. ORDINARII
SERENISSIMIQVE DVCIS SAXO-GOTHANI ET ALTENBVRGENSIS
CONSILIARII AVLICI
H. T.
FACVLTATIS MEDICAE DECANI

PROGRAMMA
DE
VERIS INSALVBRITATE
ET SALVBRITATE IN GENERE

PVBLICAE INVITATIONI
AD
DISSERTATIONEM INAVGVRALEM
DE
PERIPNEVMONIA EX NIMIO
AERIS REFRIGERIO
D. X. MAII MDCCXXXVIII. HABENDAM
PRAEMISSVM.

IENAE D. IV. MAII M DCC XXXVIII.

LITTERIS RITTERIANIS.

VER ſecundum Aſtronomorum calculum & ſententiam in plaga noſtra temperata iſtud conſtituere tempus, quam primum ſol in Zodiaco ſignum arietis contigit, atque hinc tum hoc, tum tauri geminorumque ſigna percurrendo ad cancrum peruenit, adeoque id ipſum a vigeſimo Martii die, ceu æquinoctio vernali, incipere, & ad diem Iunii vigeſimum primum, ceu ſolſtitium æſtivum vsque, perdurare, res eſt, quæ magnæ vulgi portioni, nedum eruditis, ſatis cognita atque perſpecta eſt.

Cum igitur vernale tempus tria menſium ſpatia emetiatur, iuxta quæ cæli ac tempeſtatum genius admodum variare ſolet, mirandum non eſt, ſi etiam ver pro diverſa tempeſtatum ratione & inſalubre & ſalubre prædicetur. Enimvero ultima Martii portione, atque Aprili menſe ultra ipſius medium, tempeſtas fere ſemper varia atque multiplex eſſe ſolet, ita quidem, ut ſol radiis ſuis horizonti noſtro mox ſuaviſſime abblandiatur, & jucundum quendam caloris ſenſum corporibus ſublunaribus imprimat, mox vero ille iterum occultetur, qua triſti viciſſitudine ſolisque abſentia moleſtum oritur frigus, & non raro nives ac grandines in terram ſparguntur. Dum igitur humores ſeroſi in corporibus humanis cælo calidiori liquati quaſi magis, fortius paulo ad varia excretoria porosque cutis propelluntur, hi autem a rigidiori aeris inclementia, mox ſequente, occluduntur, aliter fieri non poteſt, quin lympha hinc inde ſubeat ſtaſes atque ſerum cum quisquiliis ſalino-ſulphureis, quod per cutim exhalare debebat, reprimatur, a quibus hinc humoribus qualitate diuerſimoda peccantibus retropulſis at in motu vitiatis, & prout hæc vel iſta viſcera occupauere magis, admodum varii oboriri ſolent affectus præternaturales, & potiſſimum gravedines, rhevmatiſmi,

tuſſes, raucitates, febresque variæ naturæ, diverſique mo-ris. Atque eandem de dicta veris parte, ceu inſalubrio-ri, ſententiam nobiſcum fovet *b. ac illuſtris* WEDELIVS, ubi pro more ſuo doctiſſime in aphoriſmum XX. ſect. III. Hippocratis, quo morbi vernales recenſentur, commen-tatus ſcribit: *Morbi hi magis de initio vel medio, quam fine veris intelligendi ſunt & valent.*

Quam maxime porro vernale tempus & inſalubre & ſalubre dicendum eſt reſpectu diverſitatis hominum, ceu ſubjectorum, & ſanitatis & morborum capacium. Hinc videas alios homines hac anni parte ſaluberrime viventes, alios contra cum morbis conflictantes, & non adeo paucos diem obeuntes ſupremum. Nam homines, puros intra vaſa cuſtodientes humores vel admodum pa-rum vitioſos, alacri atque bona fruuntur hoc anni ſpatio valetudine, ac vires corporis animique augmentum ca-pere ſentiunt, cum ob aerem temperatiorem ac mode-rate elaſticum in dies fientem vegetior humorum & ſpi-rituum laudabilium eveniat motus, non nihil vitioſo-rum vero, ac in parva tantum quantitate delinquentium, blanda evacuatio, cum naturæ εὐφορίᾳ contingens. Ii contra homines, qui ſuccorum impuriorum, tam in pri-mis viis, quam ipſis vaſis ſtabulantium, diverſoque gra-du peccantium, magna laborant mole, ii facile tempore vernali in varios, eosque ſæpe admodum graves & peri-culoſos incidunt morbos, hocque eo certius evenire ob-ſervamus, ſi verna tempeſtas multum humida cum acrio-ri intermixto aeris æſtu fuerit. Enimvero cum noſtra Ma Sea etiam de aere atmoſphærico non adeo parum participet; hic ipſe ſubtilior, mobilior & expanſivus fa-ctus etiam eandem vegetius movet & expandit, qua-re, cordis omniumque vaſorum ac tubulorum fibris acrius paulo ſolicitatis, humores fortius a corporis centro ad circumferentiam & articulos propelluntur, atque ad hæc loca impuritatum variarum fit deſpumatio, depoſi-

tio

tio & ſæpe cum ſalute, aliquando minus, excretio. Atque hæc eſt cauſa, quod inter morbos vernales, i. e. hoc anni tempore facilius exiſtentes & ingraveſcentes, frequentes ſint exanthematici & articulos occupantes, ut ſcabies varii gradus, variolæ, morbilli, febres purpuratæ & petechiales, articulorumque dolores; nec non ii, qui magnam ſuccorum vitalium & ſpirituum diverſimode impuriorum perturbationem ac commotionem pro fundamento habent, ut inſaniæ, melancholiæ, epilepſiæ, ſanguinisque profluvia: quos affectus magnam partem complexus eſt *Senex noſter aphoriſmo ſupra laudato.*

Porro ex hactenus dictis, nobis vel tacentibus, patet, morbos vernales alios ſalubres, alios periculoſos, quosdam vero non raro plane lethales exiſtere. Etenim gravedines, tuſſes ſimplices, raucitates, ſcabies, ſanguinis profluvia e naribus, febres intermittentes, variolæ benignæ, hujusque indolis morbilli bene cedunt, iisque maſſa ſanguinea a varia quisquiliarum ſarcina liberatur; febres contra intenſius paulo putridæ, qualibus ſæpe ſtipatæ ſunt variolæ, pleuritides, gravius ſe cum gerunt periculum; omnium autem periculoſiſſimæ ſunt malignæ dictæ, & ex his præſertim purpura alba & febres petechiales, quæ facile humoribus vitalibus reſolutionem putredinoſam incorrigibilem inferunt, adeoque non paucos homines vernali etiam quandoque tempore extinguunt.

Hiſce huc usque propoſitis, rite & prout par eſt, penſitatis, unusquisque attentus lector facile cognoſcere poterit ſcriptionem noſtram non impingere contra principium cognoſcendi generale: *Impoſſibile eſt, idem ſimul eſſe & non eſſe:* cum, nervoſe monente *ſumme reuerendo* Dn. D. IO. IACOBO SYRBIO, in *inſtitutionibus philoſophiæ rationalis eclecticæ p. 400.* ad contradictionem veram requirantur termini eodem ſignificatu & eodem reſpectu ſibi oppoſiti: id quod vero a nobis factum non eſt. Nam primo ver prædicatur tantum inſalubre quoad primam

& mediam ſui potisſimum partem, non vero reſpectu reliquæ portionis; atque ſecundo in comparatione ſubjectorum. Aliis enim idem eſt inſalubre, aliis ſalubre.

Cogitata hæc fuere occaſione Diſputationis inauguralis clarisſimi & dignisſimi Medicinæ Doctorandi,

CHRISTOPHORI FRIDER. ALKOFERI.

De cujus vitæ ortu, progreſſu atque ſtudiis quædam publice nota facere, mos laudabilis poſcit. Natus eſt Ratisbonæ, urbe imperiali libera & ob comitia imperii, quæ ibi celebrantur, ſumme inclyta, die 30. Martii anno 1714. quo Divino Numini hanc urbem a dira peſte liberare placuit, patre viro maxime reverendo, ERASMO SIGISMVNDO ALKOFERO, venerandi miniſterii Ratisbonenſis Seniore & Conſiſtorii Aſſeſſore meritiſſimo, olim vero paſtore apud Dorrenburgenſes vigilantiſſimo, anno 1728. beate defuncto; matre, adhuc ſuperſtite, SVSANNA ROSINA, matrona omnibus ſexus feminei virtutibus ornatiſſima, atque Paſtoris & Adjuncti Eccleſiæ Dorrenburgenſis SCHAEFFENBERGII filia.

Ab his parentibus, ſingulari pietate, proviſum eſt, ut filius teneris adhuc annis tam ad probitatem pietatemque, quam ad honeſta ſtudia mature & ſedulo manuduceretur: quem in finem ipſi tam præceptorum domeſticorum, quam publicorum in ſcholis inſtitutioni tradidere. Creſcentibus annis miſſus fuit in illuſtre Gymnaſium Ratisbonenſium, Poeticum dictum, in quo omnium præceptorum clariſſimorum indefeſſam & fidelem expertus eſt informationem, & in literis Latinis & Græcis præſertim Dn. M. ZIPPELII, Rectoris & Profeſſoris publici, atque Dn. EVBELHVBERI, iam Conrectoris, quorum prioris etiam lectiones in Hiſtoriam, Logicam & Philoſophiam moralem habitas, aliasque ſedulo & cum fructu auſcultauit. A Dn. M. WACKIO, Theolog. Linguar.

Oriental.

Oriental. ac Philoſophiæ Profeſſore præcepta hauſit Theologica, Logica ac Metaphyſica, nec non jus naturæ exponentia; Dn. vero M. LINDNERVS, Profeſſor Matheſeos, ipſum publice Matheſin puram docuit, privatim vero Phyſicam experimentalem ad ductum Phyſicæ Teichmeyerianæ, & Matheſin denique univerſam.

Ingenio ſic ſatis ad ſtudia Academica præparato iuſſu & ſubſidio Superiorum, habita prius in Gymnaſio oratione valedictoria, in almam academiam Fridericianam, quæ Halæ floret, conceſſit atque ibidem ſub Prorectoratu Illuſtris ICti HEINECCII d. 3. Maii anno 1735. ejusdem civis factus eſt. In Matheſi & Phyſica ducem ibi habuit excell. Dn. IOACHIMVM LANGIVM, harum diſciplinarum Profeſſorem publicum. In addiſcendis vero artis ſalutaris diſciplinis pependit ab ore celeberrimorum hujus Prytanei Profeſſorum medicorum, nempe CASSEBOHMII, dextre cadavera ſecantis, BASSII operationes chirurgicas in cadaveribus humanis inſtituentis & faſciarum applicationem demonſtrantis; IVNCKERI, chirurgiam publice exponentis, Conſiliarii Aulici ALBERTI, Phyſicam, Phyſiologiam, & Pathologiam prælegentis, ac denique Conſiliarii intimi Prusſici ac Senioris venerabilis, FRIDERICI HOFMANNI, caſus clinicos ab exteris ad ſe miſſos publice ac elegantisſime explicantis.

Verum noſtro non diu exoptatos ſtudiorum fructus hic percipere licuit. Morbo enim correptus, cum ipſi ob aeris ſtatum, naturæ ſuæ contrarium, nulla fere ibi convaleſcendi ſpes eſſet, ſuaſu medici, relicta Hala, in Salanam noſtram ſe contulit, atque eidem, faſces Academicos tenente ſumme reuerendo Dn. D. IO. IACOBO STRBIO, SS. Theologiæ Prof. Ord. celeberrimo, die 17. Aprilis 1736. nomen dedit. Sui muneris ratus ſcholis philoſophicis, præſertim autem medicis ſtrenue vacavit, atque ob hanc cauſam illuſtres & excellentisſimos Facultatis noſtræ Profeſſores ſibi elegit doctores fidelisſimos. Phyſicas quippe acroaſes tractavit ſub moderamine Conſilia-

riorum

riorum aulicor. Dn. D. TEICHMEYERI & Dn. D. HAMBERGERI. Non minus prioris demonſtrationes Botanicas atque Anatomicas, ſectionemque cadaveris humani in theatro publice eleganter adornatam vidit. Hunc vero ſedulo ſectatus eſt dextre prælegentem ac exponentem Phyſiologiam, Pathologiam, Semioticam, materiam medicam, Chemiam, Chirurgiam, methodum præſcribendi formulas, nec non medendi, ac ſtructuram corporis humani. Adſtitit etiam ipſi ſpectator induſtrius, quando varias ſectiones judiciales inſtituit. His doctrinis inſtructus adiit illuſtris Conſiliarii Aulici & Facultatis noſtræ Senioris venerabilis Dn. D. WEDELII ſcholas publicas Pathologico-Semiotico-Therapeuticas ſolidisſimas, atque ex iis fructus percepit uberrimos.

Cumque Candidatus & me induſtriæ ſuæ teſtem provocet, bona mente teſtor, ipſum prælectionum mearum publicarum tum Phyſiologicarum, tum Pathologicarum attentum fuiſſe auditorem. Laudat præterea manuductionem ad praxin, quam ſibi præſtitit prænobilisſimus & experientisſimus Dn. D. & Conſiliarius KALTSCHMIDIVS.

Sic optime exculto artis ſalutaris præceptis ingenio, honores in eadem promeritos ſummos capeſſere conſtituit & a Facultate noſtra, poſtquam profectus ipſius duobus examinibus ſufficientes & laude dignos cognovit, promtisſime admiſſus, jam in eo eſt, ut ad d. x. currentis Maii ventilet Diſſertationem inauguralem *de peripnevmonia ex nimio aeris refrigerio* ſub præſidio WEDELIANO.

Huic panegyri ut Magnificus Prorector, Illuſtrisſimi S. R. I. Comites, Proceres Aulæ & Academiæ excellentisſimi, omniumque ordinum Hoſpites & Commilitones nobilisſimi, gratioſa & amica præſentia intereſſe dignentur ac velint, decentisſime & officioſisſime oro, rogo & invito. P. P. ſub ſigillo Facultatis. Ienæ d. IV. Maii M DCC XXXVIII.

(L. S.)